

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2581/2025
05.03.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Јасмине Симовић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ђорђе Бендић, адвокат из ..., против туженог Института за воћарство Чачак, са седиштем у Чачку, чији је пуномоћник Душан Станковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3559/23 од 09.10.2024. године, у седници одржаној 05.03.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3559/23 од 09.10.2024. године у ставовима другом и четвртом изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3559/23 од 09.10.2024. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Прибоју П 294/2019 од 28.08.2023. године. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде штете за улагања два пута за обраду земљишта и формирање малињака и изгубљене добити за необрани род малине плати 1.823.117,32 динара, са законском затезном каматом од 17.03.2023. године као дана вештачења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде штете за улагање два пута за обраду земљишта и формирање малињака и изгубљене добити за необрани род малине преко износа из става другог изреке исплати још 911.558,68 динара са законском затезном каматом од 17.03.2023. године до исплате. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади парничне трошкове од 488.905,62 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу ставова другог и четвртог изреке, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, али је другостепени суд учинио релативно битну повреду одредаба поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, на коју је ревизијом указано. Због наведеног пропуста, као и погрешне примене материјалног права изостало је потпуно и правилно утврђење релевантних чињеница.

Предмет спора је штета, чију накнаду тужилац, купац захтева као последицу одговорности туженог, продавца за материјалне недостатке испуњења уговорне обавезе из купопродајног уговора закљученог априла 2016. године, чији предмет су саднице малина.

Побијана пресуда не садржи чињенично утврђење које је резултат слободне оцене садржине свих изведених доказа у склопу, већ суд садржину појединачно наведених доказа цени као истиниту, односно неистиниту у мери која одговара наводима тужиоца. Наиме, осим на изјави тужиоца, суд је пресуду засновао на изјави сведока ББ и на конклюдентној радњи туженог – давању нових 2.000 садница тужиоцу у јесен 2016. године. При томе, сведок ББ изјавио је да нема знања да ли су се посађене малине тужиоца у јесен 2016. године примиле или не.

Из разлога побијане пресуде следи да су тужилац, који се професионално бави узгојем малина и тужени, чија је делатност продаја садног материјала у априлу 2016. године закључили уговор о продаји садница малина, које су тужиоцу испоручене и он исплатио купопродајну цену. Преузимање садница није било у оптимално време, будући да је тужилац на основу дате профактуре туженог намеравао да оствари субвенције од општине и на тај начин обезбеди новац за исплату купопродајне цене. По наводима тужиоца саднице се нису примиле, о овој чињеници он је известио туженог, заједничког прегледа њиве тужиоца на којој је посадио малине није било, али је тужени у новембру месецу 2016. године тужиоцу испоручио нових 2.000 комада садница, које је тужилац посадио на истој њиви, заједно са својих 2.500 садница из родног засада. По наводима тужбе, већина ових садница се поново осушила, он не поседује доказ да је рекламирао испоруку ових садница, а те економске године са њиве је убрао две тоне малина. По садржини налаза вештака пољопривредне струке, у време када је суд дао налог за вештачење на лицу места се није могло утврдити да ли и која количина садница се посушила 2016. године, пошто је на целој њиви заснован малињак различитих сорти.

Побијану пресуду другостепени суд заснива на одредбама чланова 18, 154, 155, 185, 186, 189, 454. и 468. Закона о облигационим односима. Висину накнаде суд обрачунава сам, математичком операцијом заснованом на полазишту да је тужилац два пута имао трошкове обраде земљишта и формирања малињака, као и изгубљене добити за 2.000 садница, користећи цене из налаза вештака израђеног 17.03.2023. године.

Основано се ревизијом указује да другостепени суд приликом формирања чињеничне грађе занемарује правила о терету доказивања, садржана у одредбама члана 231. ЗПП, по којима странка која тврди да има неко право сноси терет доказивања

чињенице која је битна за настанак или остваривање права. На идентичан пропуст указано је и решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2583/19 од 13.09.2019. године, којим је укинута првобитно донета првостепена пресуда у овој парници и наложено утврђење битних чињеница, али ове чињенице нису разјашњене.

Према Закону о облигационим односима, продавац одговара за материјалне недостатке ствари које је она имала у часу преласка ризика на купца, без обзира на то да ли му је то било познато (члан 478. став 1.); недостатак постоји ако ствар нема потребна својства за њену редовну употребу или за промет (члан 479. тачка 1.); продавац не одговара за недостатке из тачке 1. члана 479, ако су у часу закључења уговора били познати купци или му нису могли остати непознати (члан 480. став 1.); сматра се да нису могли остати непознати купцу они недостаци које би брижљиво лице са просечним знањем и искуством лица истог занимања и струке као купац могло лако опазити при уобичајеном прегледу ствари (члан 480. став 2.); купац је дужан да примљену ствар на уобичајени начин прегледа или је да на преглед, чим је то према редовном току ствари могуће и да о видљивим недостацима обавести продавца у року од осам дана, а код уговора у привреди без одлагања, иначе губи право које му по том основу припада (члан 481. став 1.); када се после пријема ствари од стране купца покаже да ствар има неки недостатак који се није могао открити уобичајеним прегледом приликом преузимања ствари (скривени недостатак), купац је дужан, под претњом губитка права, да о том недостатку обавести продавца у року од осам дана рачунајући од дана када је недостатак открио, а код уговора у привреди без одлагања (члан 482. став 1.); продавац не одговара за недостатке који се покажу пошто протекне шест месеци од предаје ствари, изузев када је уговором одређен дужи рок (члан 482. став 2.); када је због неког недостатка дошло, између осталог до испоруке друге ствари, рокови из претходна два члана почињу тећи од предаје друге ствари (члан 483.); купац који је благовремено и уредно обавестио продавца о недостатку може: 1) захтевати од продавца да недостатак уклони или да му преда другу ствар без недостатка (испуњење уговора); 2) захтевати снижење цене; 3) изјавити да раскида уговор; у сваком од ових случајева купац има право и на накнаду штете (члан 488. ставови 1. и 2.); ко другоме проузрокује штету, дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице (члан 154. став 1.); оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду (члан 192. став 1.).

Полазећи од наведених материјалноправних одредби, обавеза другостепеног суда је да у поновљеном поступку утврди чињенице да ли сушење садница малина испоручених у пролеће 2016. године стоји у узрочно-последичној вези са временом када су оне засађене; да ли је тужилац приликом садње у пролеће приметио недостатке на садницама који би указивали да се неће примити; да ли је испорука садница у новембру 2016. године била резултат споразума странака о отклањању недостатака, односно испуњењу уговора онако како гласи; да ли је тужилац прегледом садница испоручених новембра 2016. године могао да утврди да су слабог квалитета и који су разлози што их је ипак посадио; из којих разлога тужилац није писмено рекламирао туженом недостатку на садницама испорученим у јесен 2016. године; да ли је тужилац обезбедио доказе о стању усева економске 2017. године; као и коначно у ком делу су се осушиле саднице испоручене у јесен 2016. године и шта је узрок овог сушења. Приликом оцене доказа, другостепени суд ће имати у виду садржину налаза вештака пољопривредне струке, по коме од времена када је у сврху вештачења извршен преглед

њиве, није могло да се утврди где су се налазиле осушене саднице и у ком делу се засађени садни материјал није примио.

У поновљеном поступку, суд ће одлучити и о трошковима целог поступка у складу са чланом 165. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 415. став 1. и члана 416. став 3. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**